

Huiszwaluwen onder de Stichtse Brug

Carel de Vink

Het resultaat en nu afwachten . . . Bertus van den Brink

Op 19 en 20 maart van dit jaar vond een opmerkelijk initiatief van de werkgroep zwaluwenonderzoek van onze vereniging plaats. Onder de brug van de A27, die bij Blaricum het oude land verbindt met Flevoland, werden 12 kunstnesten voor de huiszwaluw geplaatst. Gemonteerd op zes panelen van 2 meter lang met ruimte voor uitbouw door de vogels zelf, werden deze met een hoogwerker aangebracht aan de zijkant van de liggers onder het wegdek. Het enige wat ontbrak was een uitnodigende tekst: huiszwaluwen, wees welkom! Wie wel werden verwelkomd waren tal van belangstellenden. De Vogelwerkgroep had alles tot in de puntjes verzorgd, compleet met informatiefolders over de huiszwaluw en 'koek en zopie'.

Wat niet is...

Het opmerkelijke initiatief kwam voort uit een afweging van Dick Jonkers. Na bezoeken aan de Extremadura in Spanje speelde bij hem de vraag hoe we in Nederland huiszwaluwen kunnen bevorderen tot de status van brugbewoners. Het viel hem op dat daar en in tal van zuidelijke gebieden in Europa huiszwaluwen geregeld blijken te nestelen onder viaducten en bruggen. Zelfs al bij onze zuiderburen. Zou het niet mogelijk zijn om deze vogels in ons land vol bruggen hiertoe uit te nodigen? In de naburige nieuwbouw in Blaricum, pal aan de zuidwestkant van de Stichtse Brug, vestigden zich in korte tijd een leuk aantal

huiszwaluwparen, die voor hun voedsel de oevers van het Gooimeer en Eemmeer bij de brug weten te waarderen. Zij zijn echter voor hun nestbouw afhankelijk van de welwillendheid van de bewoners, aan wiens huizen ze hun nest hechten. Dat loopt niet altijd goed af. Vogels vervuilen nu eenmaal ongevraagd je terras! Er begon een zoektocht naar de mogelijkheden om een potentiële broedkolonie huiszwaluwen te laten ontstaan, pal onder het asfalt waarover dagelijks duizenden voertuigen razen.

Botsende belangen?

Het denkproces leidde tot een eerste verkenning. Met technisch advies en een

ontwerp van Huub Casander werd een aanvraag ingediend bij het Dineke Sluifjters Vogelfonds. Andere vragen die dienden te worden beantwoord, waren zaken als: hoe zit het met de veiligheid van mens en vogel en aan welke zijde van de brug moeten de nesten komen? Er werd gekozen voor de zuidoostkant, met uitzicht op het Eemmeer. Veiligheid voor de vogels was geen punt: de zwaluwen kiezen voor het aanvliegen en het verlaten van het nest altijd een route langs de onderkant. Met een afstand tot de voortrazende weggebruikers van ruim 3 meter hoger en voldoende ruimte om lager dan de brug te foerageren boven de rietkragen langs de oevers, lijkt er weinig kans op wederzijdse confrontatie tussen deze vogels en het verkeer. De overkapping boven de nesten dwingt de vogels om eerst afstand te nemen tot de brug, alvorens ze hun tocht vervolgen. Maar er waren meer vragen die om een antwoord vroegen. Hoe zit het met de bereikbaarheid vanaf de grond? Hoe overbruggen we de hoogte en door wie moet er allemaal toestemming worden verleend? Onder de brug is in ieder geval weinig menselijke activiteit, dus kunnen de vogels naar hartenlust hun poepjes laten vallen. Er werd contact gezocht met Rijkswaterstaat. Als beheerder van de brug moest deze akkoord gaan met de plannen. Immers, de verkeersveiligheid en het onderhoud aan de brug mochten er geen hinder van ondervinden. Een ecooloog, in dienst van dit

De onmisbare hoogwerker aan het werk

Bertus van den Brink

overheidsorgaan, regelde deze toestemming en vervolgens het hele traject rond regelgeving en vergunningen. De eerste horde was daarmee genomen; het echte werk kon beginnen.

Het plan krijgt vleugels

Aan de hand van de ontwerptekeningen gingen een paar handige 'jongens' aan de slag. Splint Scheffer deed het zaag- en timmerwerk, waarbij werd gekozen voor duurzaam en onderhoudsarm red cedar hout. Marcel Vos bekleedde de planken met een ruwe laag strikolith, geschikt als aanhechtingslaag voor de zwaluwen. Natuurlijk wit, want daar 'kicken' huiszwaluwen op. Ook verzorgde Marcel het vastkitten van een tiental kunstnesten op de zes panelen, terwijl ook een aantal aanhechtingsstroken voor door de vogels zelf te bouwen nesten werden gemonteerd. Het bedrijfsleven liet zich van de goede kant zien. Bolton Adhesives leverde gratis montagekit, Mateco gaf ondersteuning met een hoogwerker en een deel van de benodigde mankracht. Splint Scheffer, die het voorbereidende constructiewerk verzorgde, voerde zelf het ophangen aan de brug uit, samen met een personeelslid van Mateco. De brug veranderde onder hun handen in nieuw woongebied. Loonbedrijf Post uit Eemnes leverde een hoop aarde, die onderaan het talud deels in een poel werd geschoven. De modderand die ontstaat, kan voor nestmateriaal zorgen. Joke van Velsen presenteerde feestelijke koeken. Tussentijds was er ruimte voor de aanwezige verslaggevers om de eerste panelen onder de brug vanuit de hoogwerker van dichtbij te bewonderen.

Prestigieus

Voor Rijkswaterstaat geldt het hele project min of meer als een soort pilot: er wordt met grote interesse uitgezien naar de resultaten. In toenemende mate wordt bij aanleg en onderhoud van wegen en bruggen rekening gehouden met de belangen van de natuur. Dat straalt deze organisatie ook graag uit. Mocht dit experiment slagen, dan zou in samenwerking met regionale natuurorganisaties een dergelijk initiatief

De panelen worden bevestigd.

Bertus van den Brink

kunnen worden herhaald. Een vertegenwoordiger van deze overheidsinstelling was dan ook aanwezig bij de uitvoering van het plan. Maar niet alleen Rijkswaterstaat kwam. De belangstelling was niet mis. Zo werden er filmopnames gemaakt door Vogelbescherming, zelfs met een drone. De Gooi- en Eemlander, Radio Noord-Holland en Vroege Vogels waren er. Dick Jonkers en Mieke Pieren-Olijhoek werden door hen het hemd van het lijf gevraagd. Boswachters van Staatsbosbeheer kwamen langs. Uit eigen gelederen was de VWG ook goed vertegenwoordigd. Als de huiszwaluwen ook zo gretig zijn, komt het allemaal goed! De monitoring zal worden verzorgd door onze Vogelwerkgroep. De resultaten

Interview voor 'Vroege Vogels' met Mieke en Dick

worden door alle partijen met spanning tegemoetgezien! De kosten van dit nieuwe initiatief zijn betaald dankzij een bijdrage uit het Dineke Sluijters Vogelfonds.

Een extra jaar van de huiszwaluw?

Aan Mieke Pieren-Olijhoek stel ik achteraf de vraag of het uitvoeren van dit plan niet wat aan de late kant is. Want 2018, het jaar van de huiszwaluw, ligt immers al ruim achter ons? Haar reactie is overduidelijk: "Je bent nooit te laat met het uitvoeren van dit soort plannen. Voor ons is het ieder jaar het jaar van de zwaluw, welke zwaluwsoort dan ook!" Zie ook onderstaande hyperlink.

Carel de Vink

